

"Eğer şu umum muhtelif hususî tecrübeler nazara alınır, görünür ki, nokta-i iştirak yalnız tabiat-ı mâsiyettir ki, cezayı istilzam ediyor. Demek ceza, mâsiyetin lâzım-ı zâtîsidir." Lazım-ı zatiyi özellikle izah eder misiniz?

"Eğer şu umum muhtelif hususî tecrübeler nazara alınır, görünür ki, nokta-i iştirak yalnız tabiat-ı mâsiyettir ki, cezayı istilzam ediyor. Demek ceza, mâsiyetin lâzım-ı zâtîsidir."(1)

Ceza, yapılan amele ve işe verilen **karşılık** demektir. Bu amel iyiye verilecek karşılık hayırlı ve güzel bir mükafattır, tersi olsa yani yapılan amel masiyet ve kötü bir fiil ise karşılığında elbette azaplandırıcı bir karşılık verilecektir. Bu hadis bahsettiğimiz konuya güzel ışık tutmaktadır:

"Kendisine iyilik edilen bir kimse o iyiliği yapana, cezâkellâhü hayran: Allah seni hayırla mükâfatlandırırsın, derse, ona en iyi şekilde teşekkür etmiş olur."(2)

Bizim Türk halkına "**ceza**"nın bu iki yönlü manasından sadece azaplandırıcı olan yönü meşhur olmuş ve böylece halkımız kullanmaktadır. Burada da cezanın masiyetin karşılığı olan azaplandırıcı yönü kullanılmaktadır.

Evet, ceza, günahın bir gereği bir neticesi demektir. Yani günahın olduğu bir yerde ceza da kaçınılmazdır. Ceza ile günah arasında zaruri bir gereklilik bağı vardır. Günah cezanın varlık nedenidir.

"**Lazım-ı zati**" tabiri bir şeyin asli unsuru olup ondan ayrılmaz ve onunla daimi beraberdir, anlamına geliyor. Mesela, Allah'ın ilim ve kudret sıfatı Allah'ın lazım-ı zatisidir, yani Onun zatının ayrılmaz bir vasfı, yok olmaz bir sıfatı demektir.

Öyle ise dünyada insanlığın işlemiş olduğu günahlar ve zulümler, cezayı ve ceza diyarını lazım ve gerekli kılıyor. Zira bu dünyada insanlığın başına gelen cezalar ve musibetler, işlediği zulüm ve günahların yanında develede kulak mesabesindedir. Öyle ise bu zulüm ve günahların lazım-ı zatisi olan cehennem ve

---

hesap günü, aynı haktır ve mutlaka gelecektir, demektir.

Suç ve ceza ayrılmaz iki bağıdır, birisi varsa diğeri de mutlaka gelecektir.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sünuhat, Unsuriyetin Hikmeti.](#)

(2) bk. *Tirmizî, Birr 87.*